

INNEHÅLL

INLEDNING

1489 Ortopediska vården varierar över landet *Lars Lidgren*

KLINIK OCH VETENSKAP

1490 Rörelseorganens sjukdomar *Sofia Löfvendahl, Göran Eliasson, Jonas Ranstam, Lars Lidgren*

1492 Axelns sjukdomar

Anders Nordqvist, Hans Rahme, Lennart Hovelius, Mikael Etzner

1498 Ländryggens sjukdomar

Björn Strömqvist, Rune Hedlund, Bo Jönsson, Tycho Tullberg

1504 Höft- och knäledens sjukdomar

Johan Kärrholm, Lars Carlson, Christer Strömberg

1509 Menisk- och korsbandsskador

Harald Roos, Magnus Forsblad, Jon Karlsson

1514 Fotsjukdomar

Magnus Eneroth, Jan Lidström, Fredrik Montgomery, Per-Henrik Ågren

GÄSTREDAKTÖR:

GÖRAN ELIASSON, utredningssekreterare, NKO. Som gästredaktör har Göran Eliasson bistått redaktionen med planering, granskning och artikelurval.

Läkartidningens teman ska förstärka det medicinska innehållet och ge en helhetsbild av aktuella medicinska områden. Nästa tema finns i Läkartidningen nr 23 som utkommer den 4 juni 2007. Temat då kommer att vara huvudvärk.

ORTOPEDISKA VÅRDEN VARIERAR ÖVER LANDET

Användningen av många elektiva ingrepp och behandlingar varierar kraftigt mellan olika kliniker och landsting. För att uppnå en rättvis vård krävs att indikationerna för behandling betraktas lika över hela landet.

LARS LIDGREN, professor, ordförande i styrgruppen för NKO, Nationellt kompetenscentrum för rörelseorganens sjukdomar lars.lidgren@med.lu.se

Gapet mellan behandlingsbehov och samhällets förmåga att möta förväntningarna om en aktiv, rörlig ålderdom utan värk kommer att öka. Patientens fria val av behandlingsort, tillsammans med ett troligt avskaffande av stopplagen, vilket leder till ökat privat utbud baserat på efterfrågan, gör tydliga behandlingsriktlinjer och gemensamma indikationer viktiga. I en serie översiktsartiklar redovisar ortopedin den stora spridningen i landet i väntetid och antal utförda ingrepp samt ger förslag till indikationer för några av de större sjukdomsgrupperna.

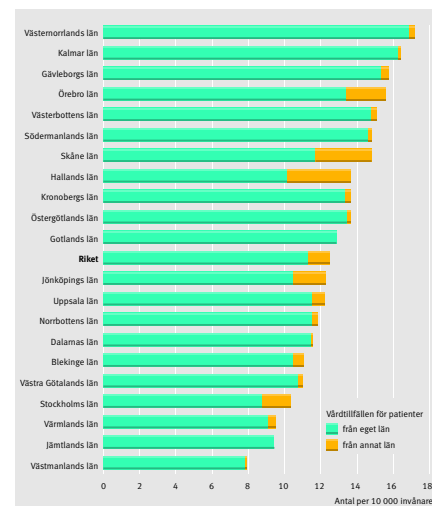
Det är sedan länge känt att användningen av många elektiva ingrepp och behandlingar kraftigt varierar mellan olika kliniker och landsting. En tänkbar förklaring är att kunskapen om och tillgången till behandling har utvecklats olika över landet. Förutsättningen för en rättvis vård, oavsett finansieringskälla, är att indikationerna för behandling betraktas likartat över hela landet. Läkarförbundet, Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting har gett olika medicinska specialiteter i uppdrag att utarbeta enhetliga indikationer.

Nationellt kompetenscentrum för rörelseorganens sjukdomar (NKO) har under åren 2005 och 2006 tillsammans med arbetsgrupper från den ortopediska professionen, utsedda av Svensk ortopedisk förening, utarbetat evidensbaserade indikationer för behandling vid höft- och knäledsartros, diskbräck, spinal stenosis, segmentell ryggsmärta, meniskskador, korsbandsskador och för

axel- respektive fotkirurgi. Att ortopedi valdes tidigt beror på att rörelseorganens sjukdomar omfattar patientgrupper med kända väntetidsproblem och ett patientflöde över region- och landstingsgränserna som är betydande. Gruppen upptar dessutom en resursmässigt stor andel av den planerade vården.

Om de medicinska indikationerna blir allmänt accepterade ute i verksamheten kommer detta att leda till att olikheter i behandlingspraxis mellan olika vårdgivare blir mindre.

De gemensamma indikationerna lägger tillsammans med de sedan länge etablerade nationella ortopediska kvalitetsregistren också en bättre grund för öppna resultatjämförelser mellan enheter. ■

Andelen av utförda höftprotesoperationer varierar mellan länen (år 2002). Trots justering för ålder och kön utförs dubbelt så många höftprotesoperationer i det län som uppvisar högst jämfört med det län som har lägst frekvens. Se vidare artikeln på sidan xxxx.